

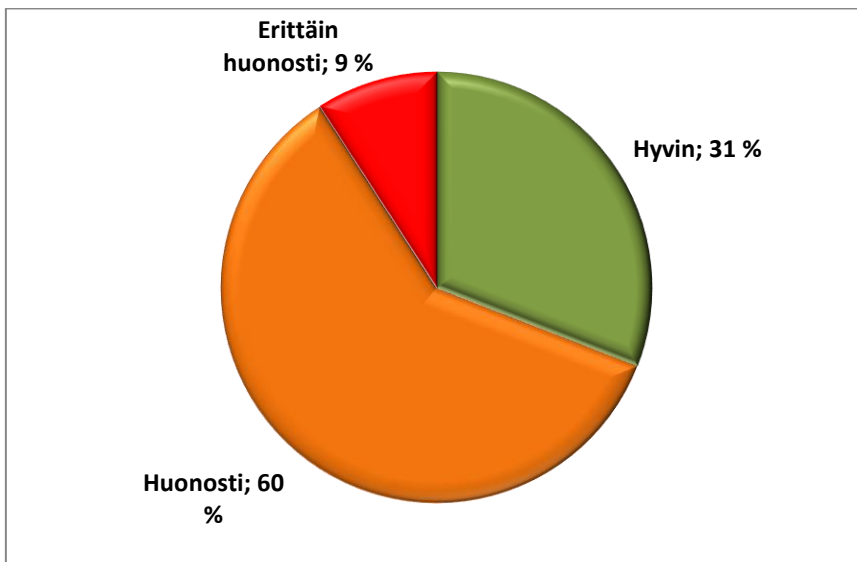
Kysely osallistumisesta ja vaikuttamisesta Espoossa 2019

Asukkaiden Espoo -ryhmä on kartoittanut 17.11.2019 julkistetulla kyselyllä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia Espoossa. Kysely lähetettiin kaupunginosayhdistyksissä ja asukasfoorumeissa vastuutehtävissä toimiville, joilta pyysimme henkilökohtaisia kannanottoja osallisuuden tilasta ja kehittämistarpeista. Lisäksi kysely julkaistiin Asukkaiden Espoon Facebook-ryhmässä ja Espoon kaupungin Facebook-sivuilla.

Kyselyyn vastasi 55 espoolaista. Vastaajat ovat toimineet 20 eri kaupunginosayhdistyksessä, viidessä asukasfoorumien valmisteluryhmässä ja lukuisissa muissa yhdistyksissä.

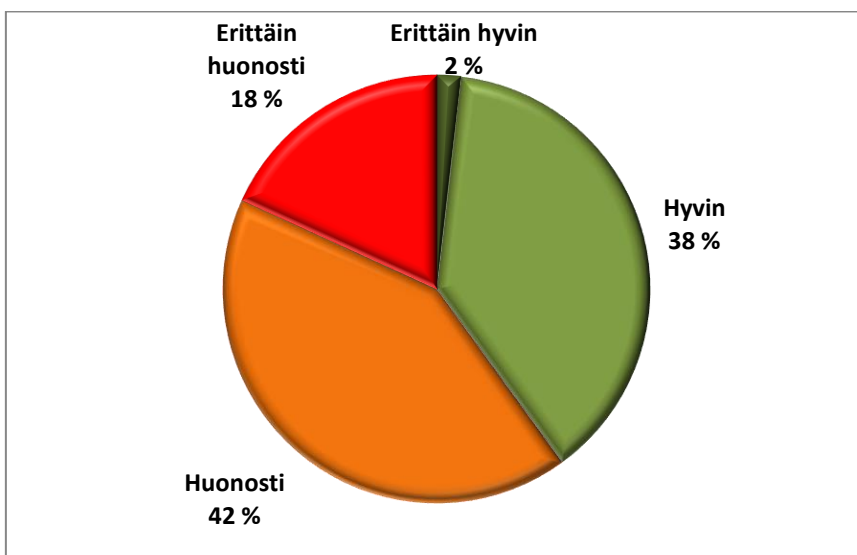
1. Miten asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuudet on hoidettu Espoossa?

Vastaajista vain alle kolmannes on sitä mieltä, että asukkailla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa.

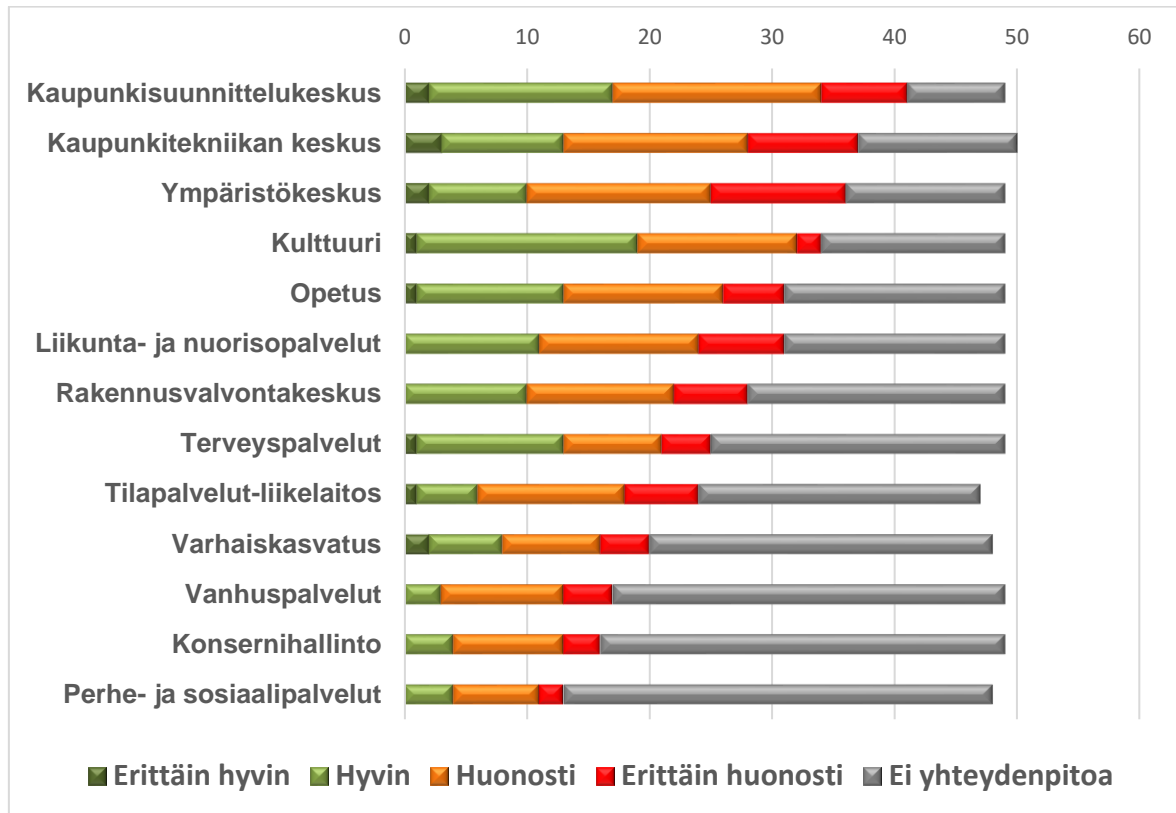
2. Miten tiedottaminen kaupungin toiminnasta ja hankkeista on hoidettu Espoossa?

Vastaajista 60 prosenttia pitää tiedottamista huonosti tai erittäin huonosti hoidettuna.

3. Onko yhteisöllänne ollut yhteistyötä kaupungin eri yksiköiden kanssa ja miten hyvin olette päässeet osallistumaan ja vaikuttamaan toiminta-alueenne koskevista asioista?

Eniten yhteyksiä kyselyyn vastanneilla on ollut kaupunkisuunnittelukeskukseen, ympäristökeskukseen, kaupunkitekniikan keskuksen ja kulttuuritoimeen. Yhteistyö on koettu toimivan parhaiten kulttuuritoimen ja kaupunkisuunnittelukeskuksen kanssa. Tyytymättömien osuus on suurin ympäristökeskuksen ja kaupunkitekniikan keskuksen kohdalla.

4. Millaisia kokemuksia sinulla on yhteistyöstä kaupungin eri yksiköiden kanssa?

Vastaajat kokevat suurta ristiriitaa kaupungin strategiaksi nimetyn Espoo-tarinan ja käytännön asukaskokemusten välillä. Espoo-tarinassa kerrotaan, että "Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen" ja "Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut." Tämän ei koeta toteutuvan käytännössä.

Kaupunki tiedottaa hankkeista, mutta esitettyjä mielipiteitä ei oteta riittävästi huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa. Vastaajat toivovat kaupungilta ennakoivaa tiedottamista ja vuoropuhelua siinä vaiheessa valmistelua, kun ratkaisuja ei ole vielä löyty loppuun.

Moni pitää kaupunkia byrokraattisena ja siiloutuneena rakenteena, jossa asukas jää etäiseksi ja jossa oikean kanavan löytäminen on vaikeaa.

Kaupungin toivotaan ottavan nykyistä paremmin huomioon nykyisten espoolaisten tarpeet samalla, kun kaupunkia kehitetään uusia asukkaita varten.

Pohjois-Espoossa asuvat kokevat, että heidän aluettaan ei kehitetä ollenkaan.

Vastaajat kertoivat kokemuksinaan yhteistyöstä kaupungin eri yksiköiden kanssa (suoria lainauksia):

- *Osallistuva Espoo -kehitysohjelman toiminnasta puuttuu lähes kokonaan vuorovaikutus asukkaiden kanssa aitoa osallisuutta edistävästi.*
- *Asukkaiden kuuleminen on usein liian myöhäisessä vaiheessa, jotta sillä ehtisi olla oleellista vaikutusta päätöksiin.*
- *Kaupungilla asiat on pilkottu eri toimijoille ja vastuuhenkilön löytyminen on hankalaa.*
- *Asukasyhdistyksiä ei pidetä osapuolina alueen asioissa (poikkeus kaupunkisuunnittelu) minkä vuoksi niihin ei pidetä yhteyttä. Sama koskee yksittäisiä asukkaita.*
- *Vaikuttaa siltä, että kaupungin johto ja työntekijät käsittävät asukasosallisuuden aivan eri tavalla kuin me asukkaat. Pelkkä asukkaiden tapaaminen yleisönä eri tilaisuuksissa ei riitä, vaan asukkaat on aidosti otettava mukaan palvelujen kehittämiseen ja päätöksentekoon.*
- *Erittäin byrokraattista. Tuntuu, että me asiakkaina vain toteutamme kaupungin sisäisiä toimintatapoja/prosesseja.*
- *Kaupunkisuunnittelukeskus on järjestänyt alueen kaavoista alueellamme asukastilaisuuksia ja osallistunut myös meidän järjestämiin tilaisuuksiin. Meidän hyvin perusteltujen mielipiteittemme huomioimisessa on parantamisen varaa.*
- *Vaikutelma asioiden suljetuudesta aiheuttaa epäluuloa ja epäluottamusta kaupungin valmisteluun.*
- *Ratkaisut tulevat kaupunkilaiselle valmiiksi päätettyinä, jopa lähialuetta ja esimerkiksi kouluja koskevat asiat, kuten koulun purkaminen ja uusiminen annetaan ilmoitusasiana.*
- *Kaupunki välttelee aktiivisesti ”asukkaiden äänen” kuulemista.*
- *Kaupunkisuunnittelun taholla työntekijöiden asenne ja osaaminen on mielestäni hyvä. Prosessien avoimuuteen ja aineistojen saatavuuteen tulisi kuitenkin tehdä merkittäviä parannuksia, jolloin saataisiin tuloksena sujuvampia prosesseja.*
- *On aika paljon henkilöstä kiinni, miten yhteistyö sujuu.*
- *Tietoa saa jos sitä tietää kysyä. Ennakkoon kaupunki ei kuitenkaan halua ketään informoida mistään alkavasta hankkeesta.*
- *Palaverit hyviä, mutta sitten toiveet jäävät auki.*

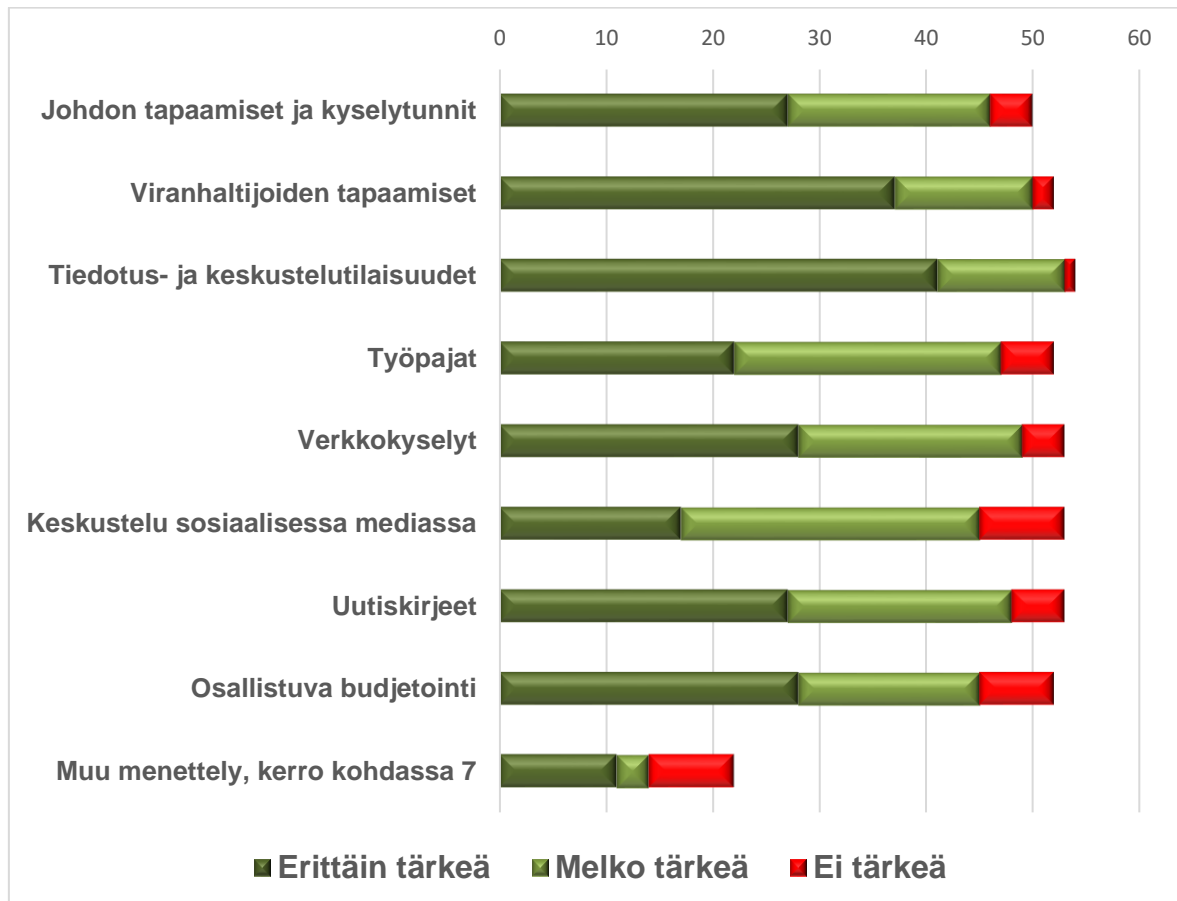
5. Millaista vuorovaikutusta asukkaiden kanssa kaupungin tulisi järjestää?

Tiedotus- ja keskustelutilaisuudet ovat tärkeitä. Työpajat saavat vähemmän kannatusta.

Viranhaltijoiden tapaamisia pidetään tärkeämpinä kuin johdon tapaamisia.

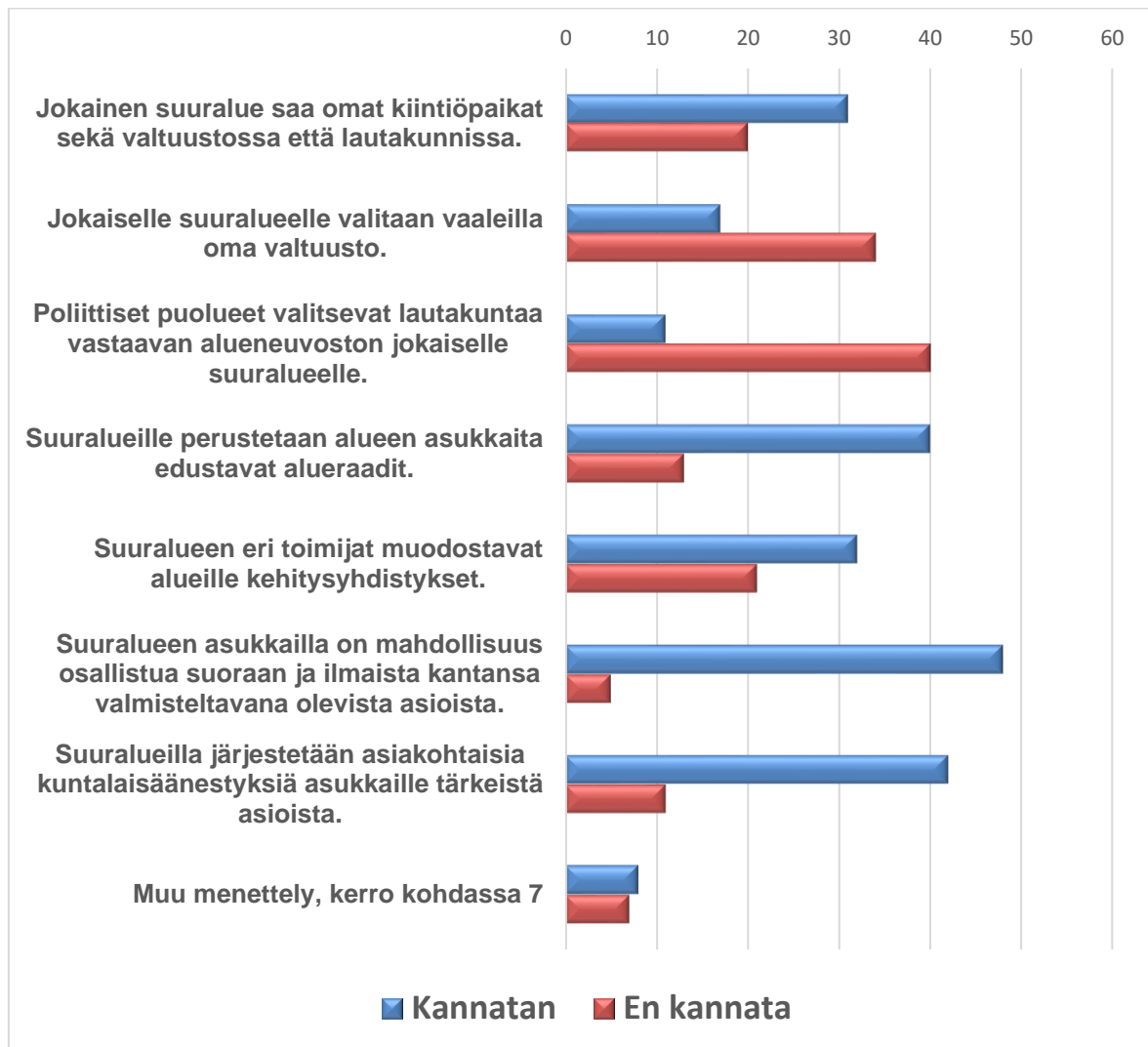
Verkkokyselyjä kannatetaan, mutta keskusteluja sosiaalisessa mediassa ei vastaajien keskuudessa pidetä yhtä tärkeinä kuin perinteisiä tapaamisia kasvokkain.

Osallistuva budjetointi koetaan erittäin tärkeäksi ja siitä kaivataan lisää tietoa.

6. Miten asukkaiden ja yhdistysten osallistuminen oman suuralueensa merkittävien päätösten valmisteluun tulisi järjestää? Ota kantaa seuraavassa esitettyihin vaihtoehtoihin ja tee tarvittaessa oma ehdotuksesi!

Suuralueille ei kaivata uusia poliittisia toimielimiä. Suora vaikuttaminen, kuntalaisäänestykset ja alueraadit saavat eniten kannatusta. Myös kehitysyhdistykset ja kiintiöpaikat valtuustossa ja lautakunnissa kiinnostavat.

7. Miten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tulisi kehittää? Muuta palautetta osallisuudesta?

Vastausten mukaan Espooseen tarvitaan yhteinen osallisuusmalli, jota kaikki toimialat ja yksiköt noudattavat. Osallisuus tulee saada osaksi kaupungin yksiköiden toimintatapoja ja kaupungin virkamiesten toimenkuvia.

Viestintä on avainasemassa. Tietoa tulossa olevista muutoksista eri alueilla tulee jakaa asukkaille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Alueittain ja aiheittain rajattuja uutiskirjeitä tarvitaan täydentämään muita tiedotuskanavia.

Osallistumisen vaikuttavuutta pitää parantaa. Nyt asukkaat kokevat, että heiltä kysytään, mutta heidän vastauksensa eivät vaikuta valmisteluun ja päätöksentekoon.

Kaupunginosayhdistysten roolia halutaan vahvistaa samalla, kun asukkaiden suoraa osallistumista ja vaikuttamista halutaan kehittää.

Kaupungin tulee osoittaa riittävät resurssit ja suuralueille vastuuhenkilöt hoitamaan alueellista asukasyhteistyötä.

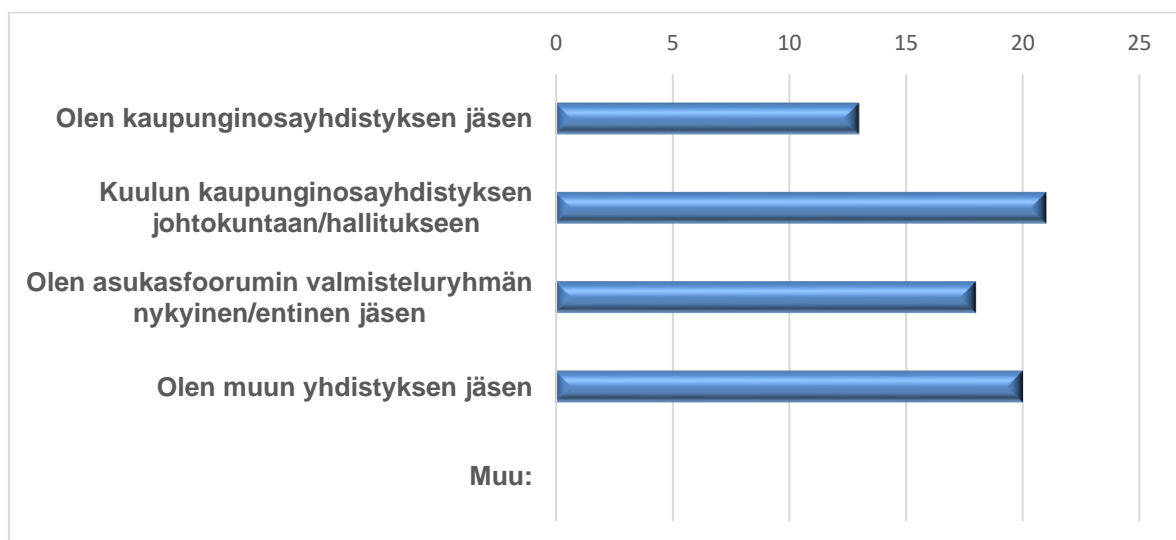
Vastaajat tekivät lukuisia ehdotuksia yhteistyön kehittämiseksi kaupungin kanssa (suoria lainauksia):

- *Jokin alueellinen organisaatio olisi oltava, jossa olisi muutama lautakuntien jäsen, muutama alueellisten yhdistysten pj tai jäsen sekä muutama muu, myös seniori ja nuori.*
- *Kaupungin tulisi varata riittävät resurssit (henkilö/raha) vuorovaikutuksen lisäämiseen. Jokaisella suuralueella tulisi olla yhdyshenkilö asukkaiden ja kaupungin välillä.*
- *Asukasdemokratian lisääminen vaatii myös muutosta luottamusmiesten ajatteluun. Asukkaiden kuuleminen etukäteen ei vie luottamusmiesten päätösvaltaa.*
- *Lautakuntiin ja kaupungin eri toimialoille pitää nimetä kullekin suuralueelle yhteyshenkilö, joka varmistaa, että suuralueella tiedetään mitä olla suunnittelemassa ja vastaavasti hän tuo alueen näkemykset lautakuntaan ja toimialalle.*
- *Kaupunginosayhdistysten on saatava jo valmisteluvaiheessa tietoa ko. aluetta koskevista aikeista ja niiden hyvin perustellut mielipiteet on huomioitava ennen kuin hankkeet etenevät luonnosvaiheeseen.*
- *Osallistumista suunnitteluun, avointa tiedonjakoa, vaikutusmahdollisuuksia, suora keskusteluyhteys.*

8. Toimin tai olen toiminut seuraavassa yhdistyksessä tai asukasfoorumissa:

Vastaajista 21 osallistuu tai on osallistunut kaupunginosayhdistyksen hallituksen tai johtokunnan toimintaan. Asukasfoorumien valmisteluryhmissä toimii 18 vastaajaa. Muissa yhdistyksissä toimii 20 vastaajaa. Vain yhdeksällä vastaajalla ei ole kokemusta toimimisesta yhdistyksissä tai asukasfoorumeissa.

9. Roolini

Vastaaja voi olla useassa roolissa.

10. Minkälaista toimintaa yhteisöllänne on tällä hetkellä? Miten toimintanne edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia?

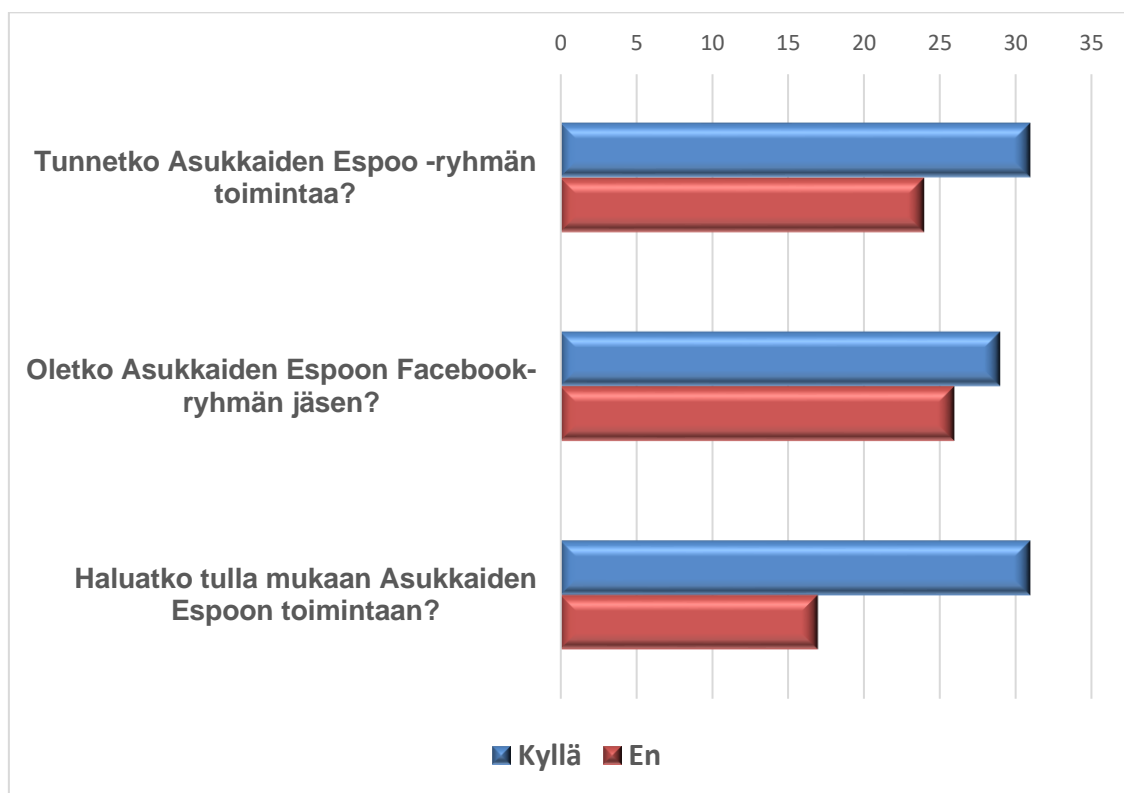
Vastaajien taustayhteisöillä on monipuolista toimintaa, joka pitäisi hyödyntää voimavarana.

Vastauksissa korostetaan yhteisöllisyyttä, yhdessä tekemistä ja vaikuttamista yhteisissä asioissa.

Vastaajat kertoivat muun muassa, että yhteisöt, joissa he toimivat, jakavat asukkaille tietoa kaupungin hankkeista ja suunnitelmista, järjestävät asukas- ja keskustelutilaisuuksia, antavat kaupungille lausuntoja kaavoista, ottavat kantaa aluetta koskeviin suunnitelmiin, järjestävät talkoita, tuottavat liikuntamahdollisuuksia ja muuta harrastustoimintaa (esimerkiksi peli-iltoja), edistävät palstaviljelyn kehittämistä ja tarjoavat omakotitalkkaripalveluja ikääntyville asukkaille.

11. Asukkaiden Espoo

Asukkaiden Espoo tunnetaan hyvin vastaajien keskuudessa. Moni haluaa mukaan toimintaan ja nyt onkin löydettävä uusia tapoja saada asukkaat kiinnostumaan.

12. Millaisiin asioihin Asukkaiden Espoo -toiminnassa pitäisi keskittyä?

Osallisuuden kehittäminen korostuu vastaajien odotuksissa.

Vastaajat toivoivat keskittymistä lähidemokratian edistämiseen, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja osallistumistaitojen parantamiseen, yhteisöllisyyden lisäämiseen, vapaaehtoistyön arvostuksen lisäämiseen kaupungin suuntaan – toivottiin, että kaupunki osoittaisi kiitollisuutta vapaaehtoispanosta antaville.

Asukkaiden Espoo -ryhmän toivottiin avaavan portteja kuntalaisten ja hallinnon yhteiselle kielelle ja laajalle yhteisymmärrykselle. Kaupunki pitää saada kuuntelemaan nykyistä enemmän asukkaitaan päätöksenteossa.